

Ўзбекистон мусулмонлари идораси

Аждодлар
мероси —
маърифат
зиёси

УЎК: 37.017.92

КБК: 74.200.25

А 35

Истиқлол йилларида барча соҳаларда бўлгани каби ёшлар ва уларнинг таълим-тарбиясида ҳам улкан ислоҳотлар амалга оширилди. Бу ислоҳотлар энг аввало, аждодларимиздан қолган бой маънавий меросни, бунёдкорлик ғоялари ва эзгу таълимотларни ёшлар онгига сингдириш ва шу билан бирга уларни пок имон-эътиқод, Ватанга садоқат, олижаноблик руҳида тарбиялашда ўз аксини топмоқда. Қўлингиздаги китобда айни мавзуларда сўз боради.

Аждодлар мероси – маърифат зиёси / М. Б. Йўлдошев [ва бошқ.]. – Тошкент: MOVAROUNNAHR, 2015. – 96 б.

Масъул муҳаррир:
Муҳаммад Бобур ЙЎЛДОШЕВ

*Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги
Дин ишлари бўйича қўмитанинг 3501-рақамли хулосаси асо-
сида нашрга тайёрланди.*

ISBN 978-9943-12-337-3

© «Movarounnahr», 2015.

СЎЗБОШИ ЎРНИДА

“Биз бу мутафаккирларимизнинг қутлуғ меросидан бутун халқимиз, жумладан, ёшларимизнинг ҳам баҳраманд бўлишига, уларнинг мана шундай маънавий муҳитда камол топишига, Ислом динининг инсонпарварлик фалсафаси, буюк ғоялари ёш авлод юрагидан ҳам жой олишига шароит яратмоқдамиз. Бошқача айтганда, биз фарзандларимизни дунёвий билимлар билан бир қаторда Имом Бухорий тўплаган ҳадислар, Нақшбандий таълимоти, Термизий ўғитлари, Яссавий ҳикматлари асосида тарбия қилмоқдамиз”¹.

Мамлакатимиз аҳолисининг 64 фоизини, яъни 17 миллиондан ортиғини ёшлар ташкил этади. Фарзандларимизнинг илмли, ахлоқли бўлиб камолга етишларига уйда ота-оналар, ўқув юртларида эса муаллим ва устозлар астойдил жон куйдиришлари керак. Бир сўз билан айтсак, ўғил-қизларимизни илм-маърифатга ошно қилиш ишидан ҳеч ким четда турмаслиги лозим. Бу борада айниқса, халқимизнинг етук алломалари, мутафаккирлари, фозил кишилари ҳамиша олдинги маррада бўлишган. Улар миллатнинг келажаги – ёшларни миллий ва диний қадриятлар асосида тарбиялашнинг энг муҳим жиҳатларини ҳамиша таъкидлаб келишган.

Улуғ маърифатпарвар аллома Маҳмудхўжа Бехбудий ёшларга мурожаатномасида, жумладан бундай ёзади: “...Ушбу тараққий этган замонда илмсиз, маърифатсиз, қуруқ таассуб билан яшаб бўлмайди. Ҳозирги

¹ Каримов И. Биз ўз келажагимизни ўз кўлимиз билан қураимиз. –Т.: Ўзбекистон, 1999. 336-бет.

замонавий тараққиёт ва ривожланиш шундай кучли бўлмоқдаки, озгина фурсат ўтар-ўтмас қуруқ ва чириган таассубларимизни илдизи билан қўпориб ташлайди. Шунинг учун барча ёшларимиз бу борада бир нарсага таянишлари мумкин. Бу нарса илму маърифатдир” (“Ойна” журнали, 1914 йил, 41-сон. Қисқартириб олинди).

Яна бир мутафаккир бундай деган: “Фарзандлари тарбиясига лоқайд қараган миллатлар инқирозга маҳкумдир. Уларни бегона қўллар ва бегона маданиятга таслим этганлар ўзини йўқотишга маҳкумдир. Бу жўшқин сатрлар бугун ҳам долзарблигини йўқотмаган!

Демак, ёшлар улуғ аждодларнинг мурожаат ва васиятларида айтилганидек, фақат теран илм, доимий изланиш, дунё ва охиратни унутмаслик асосида ҳаракат қилишлари лозим. Бунда ўтган аждодларнинг руҳларини хотирлаш, уларга муносиб авлодлар бўлишга интилиш ҳам алоҳида ўрин тутати. Улуғ боболаримизнинг номларини хотирлаш, бебаҳо асарларини ўқиб-ўрганиш билан бирга, уларнинг охириги манзилларини, қадамжоларини зиёрат қилиш, ҳақларига хайрли дуолар қилиш фарзандларнинг муҳим бурчларидан ҳисобланади.

ЎЗБЕКИСТОН – БУЮК АЛЛОМАЛАР ЮРТИ

Мустақиллик шарофати билан халқимиз ҳаётининг барча жабҳаларида том маънода тарихий ўзгаришлар амалга оширилмоқда. Мана шу залворли ишлар силсиласида ғоят қадимий ва бой тарихимиз, бетакрор миллий ва диний қадриятларимизни тиклаш, башариятга улкан илмий-маънавий мерос қолдирган буюк алломаларимиз фаолияти тафсилотлари ва асарларини халққа етказиш борасидаги саъй-ҳаракатлар алоҳида аҳамият касб этади.

Шуни таъкидлаш жоизки, Ўзбекистан аталмиш она юртимиз аҳли бағоят истеъдодли, толе-иқболи баланд халқдир. Чунончи, хоҳ дунёвий илмлар бўлсин, хоҳ

диний илмлар, бизнинг юртимиздан бошқа ҳеч бир ҳудудда учрамайдиган даражада кўп буюк алломалар етишиб чиққан. Шу боис ҳозир тилимизда «Ўзбекистон – буюк алломалар юрти» деган янги, қутлуғ бир ибора пайдо бўлиб, кенг жамоатчилик ўртасида муомалага кириб келаётгани барчамизга мамнунлик бахш этади. Истиқлол йилларида муҳтарам Юртбошимиз раҳнамолигида бу буюк зотлардан қанча-қанчаларининг ҳаёти ва асарлари илмий асосда ўрганилиб, кенг оммага етказилди. Уларнинг табаррук номлари тикланиб, абадий ором топган мақбаралари обод қилинди ҳамда муборак зиёратгоҳларга айлантирилди.

Президентимиз Ислам Каримов қарори билан 2008 йили ташкил этилган Имом Бухорий халқаро маркази фаолиятида юртимиздан етишиб чиққан илм-фан ва маданият намояндаларининг ҳаёт йўллари ва улар қаламига мансуб асарларни ўрганиш ҳамда тарғиб этиш масаласига алоҳида ўрин берилляпти.

Имом Бухорий (810-870)

Имом Бухорийнинг тўлиқ исми Муҳаммад ибн Исмоил ибн Иброҳим ибн Муғира ибн Бардизбахдир. Кўпчилик муҳаддисларнинг таъкидлашларича, “Бардизбах” сўзи арабча “зорий” (зирут, деҳқончилик билан шуғулланувчи киши) маъносини билдиради.

Имом Бухорий илм-фан ва маданият равнақи билан азалдан машҳур бўлган Бухоро шаҳрида таваллуд топган. Мана шу муҳташам шаҳар – Бухорои шарифда 194 ҳижрий сана, шаввол ойининг 13 кунида жума намозидан кейин (810 милодий сана, 21 июль) жами муҳаддисларнинг имоми, Пайғамбар (соллаллоҳу алайҳи ва саллам)нинг муборак ҳадисларининг энг ишончлиларини жамлаган улуғ зот Имом Бухорий дунёга келган.